

Obniżając podatki, rząd nie może zapominać o rekompensacie dla samorządów

1. Na skutek zmian w ustawie o podatku dochodowym od osób fizycznych (PIT), w budżetach samorządów metropolii warszawskiej, którą tworzy 70 gmin i 9 powiatów, ubędzie ponad 1,3 mld zł rocznie. Ten ogromny ubytek będzie wynikał z:
 - obniżenia stawki podatku PIT z 18% do 17% (-595,6 mln zł),
 - podwyższenia kosztów uzyskania przychodów (-323,1 mln zł),
 - zwolnienia osób w wieku do 26 roku życia z podatku PIT (-201 mln zł),
 - zniesienia górnego limitu składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe (-184,3 mln zł).
2. Jednocześnie w ostatnich latach obserwujemy znaczny wzrost wydatków jednostek samorządu terytorialnego wynikający ze zwiększenia zakresu zadań oraz inwestycji, a także ze znacznego wzrostu kosztów wykonywania zadań, w tym kosztów pracy. Dla przykładu, ceny w ofertach przetargowych są często o 50-80 proc. wyższe od cen kosztorysowych.

Poważnym problemem jest ogromna luka finansowa w oświacie, gdzie różnica między wydatkami a dochodami w 2018 r. wyniosła w skali całego kraju 23,45 mld zł. Otrzymana przez samorządy subwencja oświatowa nie pokryła nawet wynagrodzenia nauczycieli i innych osób zatrudnionych w oświacie. Dopłata z własnych środków stanowiła 54,3 proc. otrzymanej subwencji szkolnej.

Do usług świadczonych na rzecz mieszkańców, których koszty drastycznie rosną – niezależnie od samorządów, należy również transport publiczny oraz odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych. W przypadku samej Warszawy koszty związane z gospodarką odpadami wzrosną z 366 mln zł w 2018 r. do 944 mln zł w 2019 r.

Wspomnieć należy również ogromne obciążenie, jakim dla powiatów jest przejmowanie zobowiązań szpitali.

3. Ponadto dodatkowe uszczuplenie budżetów samorządów może nastąpić w wyniku przebudowy funkcjonowania Otwartych Funduszy Emerytalnych i wprowadzenia opodatkowania opłatą „przekształceniową” środków przenoszonych na Indywidualne Konta Emerytalne, co oznacza utratę należnych, przyszłych wpływów z PIT przez samorządy.
4. Trudna sytuacja finansów jednostek samorządu terytorialnego wymusi na samorządach zwiększanie zadłużenia. Jednak zdolność kredytowa wielu gmin i powiatów jest już na wyczerpaniu.

Mniej środków w budżecie miast, gmin i powiatów to ograniczenie możliwości ich rozwoju. To mniej inwestycji w transport publiczny, infrastrukturę drogową, gorszej jakości edukacja, pomoc społeczna, ochrona zdrowia i inne usługi wynikające z zadań własnych samorządów.

To również ograniczone możliwości sprostania nowym wyzwaniom, takim jak lokalna energetyka ze źródeł odnawialnych, ochrona klimatu i czystość powietrza.

Dodatkowo, wszystkie zmiany zapowiadane w ustawie o PIT, w połączeniu z odstąpieniem od działań wspierających konkurencyjność dużych polskich miast i ich obszarów metropolitalnych – co zakłada rządowy projekt Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030 – uniemożliwi budowanie przewag konkurencyjnych Obszaru Metropolitalnego Warszawy w skali europejskiej, co wpłynie na spadek atrakcyjności inwestycyjnej regionu oraz całego kraju.

5. Samorządy zrzeszone w Stowarzyszeniu „Metropolia Warszawa” popierają obniżanie podatków, ale apelują do rządu o poszanowanie zasady pomocniczości i przestrzeganie Ustawy o finansach publicznych, która wymaga zapewnienia źródła finansowania ubytku w dochodach jednostek samorządu terytorialnego. Społeczności lokalne i regionalne powinny aktywnie uczestniczyć w rozwoju, ale powinny mieć zapewnione odpowiednie warunki. Malejące inwestycje samorządowe to mniejsze wpływy z podatków VAT i CIT, a w dalszej perspektywie także PIT. Zahamowanie rozwoju lokalnego i regionalnego to osłabienie całego kraju.

Dlatego samorządy apelują do Ministra Finansów o podjęcie kroków, które zabezpieczą budżety miast, gmin i powiatów przed ogromną dziurą finansową. Do głównych postulatów należą:

- Zrekompensowanie ubytków we wpływach JST z udziałów w podatku PIT.
- Przekazanie JST połowy wpływów z opłaty „przekształceniowej” (OFE).
- Zwiększenie wydatków budżetu państwa na edukację i ochronę zdrowia tak, aby zmniejszyć obciążenie społeczności lokalnych skutkami rosnącego niedoszacowania części oświatowej subwencji ogólnej oraz składek na ubezpieczenia zdrowotne.

Więcej o roli samorządu w rozwoju Polski oraz jego dochodach, wydatkach, zadłużeniu, możliwościach rozwojowych i potrzebach inwestycyjnych – w raporcie dla Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego „Stan finansów JST” z 17 lipca 2019 r., przygotowanym przez Związek Powiatów Polskich (www.zpp.pl).

RZĄD OBNIŻA PODATKI, ALE ZAPOMINA O SAMORZĄDACH, KTÓRYCH DOCHODY MALEJĄ, A LICZBA ZADAŃ ROŚNIE

zwolnienie osób
w wieku do
26. roku życia
z podatku PIT

minus
201 mln zł

podwyższenie
kosztów
uzyskania
przychodów

minus
323,1 mln zł

obniżenie stawki
podatku PIT
z 18% do 17%

minus
595,6 mln zł

zniesienie
górnego limitu
składek na
ubezpieczenia
emerytalne
i rentowe

minus
184,3 mln zł

Niższe podatki

Niższe dochody
samorządów

**POGORSZENIE
JAKOŚCI USŁUG
ZAHAMOWANIE
ROZWOJU**

Ponad 1,3 mld zł
rocznie mniej
w budżetach
samorządów
metropolii
warszawskiej

mniej inwestycji
w transport publiczny,
infrastrukturę drogową
gorszej jakości edukacja,
pomoc społeczna,
ochrona zdrowia

POSTULUJEMY

TAK

Obniżenie podatków

NIE

Łamanie ustawy o finansach
publicznych

TAK

Zabezpieczenie samorządów
przed dziurą budżetową

Ustawa o finansach publicznych
wymaga zapewnienia
źródła finansowania ubytku
w dochodach jednostek
samorządu terytorialnego.
Co zapewniło
Ministerstwo Finansów?

NIC

Stowarzyszenie „Metropolia Warszawa”
www.sm.waw.pl

Wydatki jednostek samorządu terytorialnego **rosną**

Luka finansowa
w oświacie
w roku 2018

23,45 mld*

Wzrost
kosztów pracy
w I kw. roku 2018

8% **

Wzrost cen
oferowanych
w przetargach

50-80% *

Wzrost kosztów
odbioru
i zagospodarowa-
nia odpadów
np. w Warszawie

z 366 mln do
944 mln***

Więcej
zadań

Wzrost
kosztów

Subwencja oświatowa
nie pokrywa nawet
wynagrodzenia
nauczycieli i innych
osób zatrudnionych
w oświacie

POSTULUJEMY

Rekompensata ubytku
dochodów samorządów
poprzez podwyższenie
ich udziału we wpływach
z podatku PIT

TAK

Ograniczenie możliwości
rozwoju gmin i powiatów

NIE

Zwiększenie wydatków
z budżetu państwa
na edukację i ochronę
zdrowia

TAK

*Źródło: Raport na temat stanu finansów JST opublikowany
przez Związek Powiatów Polskich, www.zppp.pl

** Źródło: Eurostat

***Dane porównujące rok 2018 i plan na 2019, źródło:
Budżet m.st. Warszawy

Stowarzyszenie „Metropolia Warszawa”
www.sm.waw.pl